

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «ШАЙКІН ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF SHAYKIN AND OTHERS v. UKRAINE)**

*(Заява № 1820/25 та 5 інших заяв –
див. перелік у додатку)*

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

13 травня 2026 року

Це рішення є остаточним, але може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Шайкін та інші проти України»

Європейський суд з прав людини (П'ята секція), засідаючи комітетом, до складу якого увійшли:

Андреас Зюнд (*Andreas Zünd*), Голова,

Діана Сирку (*Diana Sârcu*),

Микола Гнатовський (*Mykola Gnatovskyy*), судді,

та Вікторія Марадудіна (*Viktoriya Maradudina*), в.о. заступника Секретаря секції,

після обговорення за зачиненими дверима 09 квітня 2026 року постановляє таке рішення, що було ухвалено у той день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу було розпочато за заявами, поданими у різні дати, зазначені в таблиці у додатку, до Суду проти України на підставі статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція).

2. Заявників представляв А. В. Йолкін, юрист, який практикує у м. Кривий Ріг.

3. Про заяви було повідомлено Уряд України (далі – Уряд).

ФАКТИ

4. Перелік заявників і відповідні деталі заяв наведені в таблиці у додатку.

5. Заявники скаржилися на неналежні умови тримання їх під вартою та відсутність у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту. У деяких заявах вони також висунули інші скарги за положеннями Конвенції.

ПРАВО

I. ОБ'ЄДНАННЯ ЗАЯВ

6. Беручи до уваги схожість предмета заяв, Суд вважає за доцільне розглянути їх спільно в одному рішенні.

II. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТЕЙ 3 ТА 13 КОНВЕНЦІЇ

7. Заявники скаржилися, головним чином, на неналежні умови тримання їх під вартою та відсутність у них ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з цим. Вони посилалися на статті 3 та 13 Конвенції.

8. Уряд стверджував, що деякі заявники не вичерпали національні засоби юридичного захисту, оскільки вони не зверталися до цивільних судів із позовом про відшкодування шкоди, яку, як стверджується, було завдано внаслідок неналежних умов тримання під вартою. Однак Суд встановлював, що компенсаційний засіб юридичного захисту є ефективним лише після того, як незадовільні умови тримання під вартою було припинено (див. рішення у справі «Сукачов проти України» (*Sukachov v. Ukraine*), заява № 14057/17, пункт 113, від 30 січня 2020 року). У цій справі Уряд не вказав, що заявників було переведено, звільнено або що умови тримання їх під вартою покращилися, до того як вони подали свої заяви до Суду. Отже, це заперечення має бути відхилено.

9. Суд також зазначає, що заявники трималися під вартою у неналежних умовах. Деталі щодо тримання заявника під вартою наведені у таблиці в додатку. Суд посилається на встановлені у його практиці принципи щодо неналежних умов тримання під вартою (див., наприклад, рішення у справі «Муршич проти Хорватії» [GC] (*Muršić v. Croatia*), заява № 7334/13, пункти 96 – 101, ЄСПЛ 2016). Суд нагадує, зокрема, що під час встановлення того, чи є умови тримання такими, «що принижують гідність» у розумінні статті 3 Конвенції, серйозний брак простору у в'язничних камерах вважається дуже впливовим чинником та може становити порушення як сам собою, так і в сукупності з іншими недоліками (див. згадане рішення у справі «Муршич проти Хорватії» (*Muršić v. Croatia*), пункти 122 – 141 та рішення у справі «Ананьєв та інші проти Росії» (*Ananyev and Others v. Russia*), заяви № 42525/07 та № 60800/08, пункти 149 – 159, від 10 січня 2012 року).

10. У керівній справі «Мельник проти України» (*Melnik v. Ukraine*), заява № 72286/01, від 28 березня 2006 року) та згаданій керівній справі «Сукачов проти України» (*Sukachov v. Ukraine*)) Суд уже встановлював порушення щодо питань, аналогічних тим, що розглядаються у цій справі.

11. Суд також посилається на свій стандарт доведення та методи оцінки доказів у справах щодо умов тримання під вартою (див. згадане рішення у справі «Муршич проти Хорватії» (*Muršić v. Croatia*), пункти 127 та 128). Зокрема, у відповідь на *prima facie* справу про жорстоке поводження, на яке скаржилися заявники, від Уряду очікується надання первинних доказів, в яких наводилися б плани розміщення камер та фактична кількість ув'язнених протягом конкретних періодів тримання заявників під вартою (див. згадане рішення у справі «Ананьєв та інші проти Росії» (*Ananyev and Others v. Russia*), пункт 123, та, наприклад, рішення у справі «Спаріш і Куцманд проти України» [Комітет] (*Sparysh and Kutsmand v. Ukraine*) [Committee], заяви № 49709/18 та № 49870/18, від 12 вересня 2024 року). Інші

документи та фотографії, пов'язані з контролем якості повітря, харчового раціону, води, боротьбою зі шкідниками, вимірюванням температури та освітленості, лазнями, приватністю під час користування туалетом, й послугами пральні тощо, повинні стосуватися камер та періодів тримання заявників під вартою.

12. Розглянувши всі надані йому матеріали, Суд не вбачає жодних фактів або аргументів, здатних переконати його дійти іншого висновку щодо прийнятності та суті цих скарг. З огляду на свою практику з цього питання Суд вважає, що у цій справі умови тримання заявників під вартою протягом зазначених у таблиці в додатку періодів були неналежними.

13. Суд також зазначає, що заявники не мали у своєму розпорядженні ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з цими скаргами.

14. Отже, ці скарги є прийнятними та свідчать про порушення статей 3 і 13 Конвенції.

III. ІНШІ СТВЕРДЖУВАНІ ПОРУШЕННЯ ЗА УСТАЛЕНОЮ ПРАКТИКОЮ

15. У заявах № 14270/25 та № 14418/25 заявники подали інші скарги, які також порушували питання за Конвенцією з огляду на відповідну усталену практику Суду (див. таблицю у додатку). Ці скарги не є явно необґрунтованими у розумінні підпункту «а» пункту 3 статті 35 Конвенції та не є неприйнятними з будь-яких інших підстав. Тому вони мають бути визнані прийнятними. Розглянувши всі наявні у нього матеріали, Суд доходить висновку, що вони також свідчать про порушення Конвенції у контексті його висновків в рішеннях у справах, наведених у таблиці в додатку.

IV. ІНШІ СКАРГИ

16. У заявах № 1820/25 та № 14270/25 заявники також висунули інші скарги за різними статтями Конвенції.

17. Суд розглянув ці заяви та вважає, що у контексті всіх наявних у нього матеріалів та з огляду на належність оскаржуваних питань до сфери його компетенції ці скарги не відповідають критеріям прийнятності, передбаченими статтями 34 та 35 Конвенції, або не виявляють жодних ознак порушення прав і свобод, гарантованих Конвенцією або протоколами до неї.

З цього випливає, що ця частина заяв № 1820/25 та № 14270/25 має бути відхилена на підставі пункту 4 статті 35 Конвенції.

V. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

18. З огляду на наявні в нього документи та свою практику (див., зокрема, згадане рішення у справі «Сукачов проти України» (*Sukachov v. Ukraine*), пункти 165 та 167) Суд вважає за доцільне присудити суми, зазначені у таблиці в додатку.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Вирішує* об'єднати заяви;
2. *Оголошує* прийнятними скарги на неналежні умови тримання під вартою і відсутність у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту, а також інші скарги за усталеною практикою Суду, зазначені у таблиці в додатку, а решту скарг у заявах № 1820/25 та № 14270/25 – неприйнятними;
3. *Постановляє*, що ці скарги свідчать про порушення статей 3 і 13 Конвенції у зв'язку з неналежними умовами тримання під вартою та відсутністю у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту;
4. *Постановляє*, що було порушено Конвенцію у зв'язку з іншими скаргами, висунутими за усталеною практикою Суду (див. таблицю в додатку);
5. *Постановляє*, що:
 - (а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявникам суми, зазначені в таблиці у додатку; ці суми мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
 - (б) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти.

Учинено англійською мовою та повідомлено письмово 13 травня 2026 року відповідно до пунктів 2 і 3 Правила 77 Регламенту Суду.

Вікторія Марадудіна
(*Viktoriya Maradudina*)
В.о. заступника Секретаря

Андреас Зюнд
(*Andreas Zünd*)
Голова

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ШАЙКІН ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

ДОДАТОК

Перелік заяв зі скаргами за статтями 3 і 13 Конвенції
(неналежні умови тримання під вартою та відсутність у національному законодавстві ефективного
засобу юридичного захисту)

№	№ заяви Дата подання	П.І.Б. заявника Рік народження	Установа Дата початку та закінчення строку Тривалість	Площа (кв. м.) на кожного ув'язненого	Конкретні скарги	Інші скарги за усталеною практикою	Сума, присуджена кожному заявнику в якості відшкодування матеріальної та моральної шкоди (в євро) ¹	Сума, присуджена у кожній заяві в якості компенсації судових та інших витрат (в євро) ²
1.	1820/25 27.12.2024	Антон Вадимович ШАЙКІН 1986	Київський слідчий ізолятор з 27.04.2023 до 02.03.2025 1 рік, 10 місяців та 4 дні	2,5 – 2,6 м²	Переповненість, відсутність або погана якість постільної білизни, відсутність або обмежений доступ до душу, відсутність або недостатнє природне освітлення, відсутність або недостатня кількість прогулянок на свіжому повітрі, відсутність або обмежений доступ до гарячої води, пасивне паління, недостатня кількість спальних місць, відсутність приватності під час користування туалетом		4 700	-
2.	11670/25 04.04.2025	Олена Олексіївна ПОРОХНЯ 1995	Київський слідчий ізолятор з 12.04.2024 – триває Більше 1 року, 11 місяців та 13 днів	2,6 м²	Переповненість, відсутність туалетних засобів, відсутність або обмежений доступ до гарячої води, відсутність або погана якість постільної білизни, відсутність приватності під час користування туалетом, цвіль або бруд у камері, відсутність або недостатнє електричне освітлення, відсутність або недостатнє природне освітлення, відсутність або обмежений доступ до питної води, відсутність свіжого повітря		4 900	

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ШАЙКІН ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

№	№ заяви Дата подання	П.І.Б. заявника Рік народження	Установа Дата початку та закінчення строку Тривалість	Площа (кв. м.) на кожного ув'язненого	Конкретні скарги	Інші скарги за усталеною практикою	Сума, присуджена кожному заявнику в якості відшкодування матеріальної та моральної шкоди (в євро) ¹	Сума, присуджена у кожній заяві в якості компенсації судових та інших витрат (в євро) ²
3.	13922/25 26.04.2025	Карина Сергіївна КРАСОВСЬКА 1992	Київський слідчий ізолятор з 30.09.2024 – триває Більше 1 року, 5 місяців та 25 днів	2,5 – 3,3 м²	Переповненість, цвіль або бруд у камері, відсутність свіжого повітря, неналежна температура, відсутність або недостатнє електричне освітлення, відсутність або неналежна якість гігієнічних засобів, відсутність туалетних засобів, відсутність або обмежений доступ до гарячої води, відсутність або погана якість постільної білизни, відсутність або недостатня кількість прогулянок на свіжому повітрі, відсутність приватності під час користування туалетом, відсутність або обмежений доступ до туалету, відсутність або обмежений доступ до душу		4 000	-
4.	14252/25 29.04.2025	Тенгіз Шакрович ЦУРЦУМІЯ 1970	Київський слідчий ізолятор з 02.06.2023 до 17.07.2025 2 роки, 1 місяць та 16 днів	2,5 – 2,7 м²	Переповненість, цвіль або бруд у камері, відсутність свіжого повітря, пасивне паління, неналежна температура, відсутність або недостатнє природне освітлення, відсутність або обмежений доступ до гарячої води, відсутність або обмежений доступ до душу, відсутність туалетних засобів, відсутність або погана якість постільної білизни, відсутність або недостатня кількість прогулянок на свіжому повітрі		5 200	-
5.	14270/25 29.04.2025	Сергій Пилипович ЛАГУТА 1969	Київський слідчий ізолятор з 02.01.2024 до 17.07.2025 1 рік, 6 місяців та 16 днів	2,5 – 3,6 м²	Переповненість, цвіль або бруд у камері, відсутність свіжого повітря, пасивне паління, неналежна температура, відсутність або недостатнє природне освітлення, відсутність або обмежений доступ до гарячої води,	п. 4 ст. 5 Конвенції - недостатньо швидкий перегляд питання	5 400	250

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ШАЙКІН ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

№	№ заяви Дата подання	П.І.Б. заявника Рік народження	Установа Дата початку та закінчення строку Тривалість	Площа (кв. м.) на кожного ув'язненого	Конкретні скарги	Інші скарги за усталеною практикою	Сума, присуджена кожному заявнику в якості відшкодування матеріальної та моральної шкоди (в євро) ¹	Сума, присуджена у кожній заяві в якості компенсації судових та інших витрат (в євро) ²
					відсутність або обмежений доступ до душу, відсутність туалетних засобів, відсутність або погана якість постільної білизни, відсутність або недостатня кількість прогулянок на свіжому повітрі	про тримання під вартою – ухвали про тримання під вартою, постановлені Києво-Святошинським районним судом Київської області 27.03.2024, 06.11.2024, 09.12.2024, 05.02.2025 і оскаржені апеляційними скаргами від 09.04.2024, 06.11.2024, 10.12.2024, 11.02.2025, були розглянуті Київським апеляційним судом 01.04.2025, 27.01.2025, 20.02.2025, 18.03.2025 відповідно (див. рішення у справі		

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ШАЙКІН ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

№	№ заяви Дата подання	П.І.Б. заявника Рік народження	Установа Дата початку та закінчення строку Тривалість	Площа (кв. м.) на кожного ув'язненого	Конкретні скарги	Інші скарги за усталеною практикою	Сума, присуджена кожному заявнику в якості відшкодування матеріальної та моральної шкоди (в євро) ¹	Сума, присуджена у кожній заяві в якості компенсації судових та інших витрат (в євро) ²
						«Харченко проти України» (<i>Kharchenko v. Ukraine</i>), заява № 40107/02, пункти 86 і 87, від 10 лютого 2011 року)		
6.	14418/25 29.04.2025	Алла Сергіївна ЛІПОВЦЕВА 1982	Київський слідчий ізолятор з 11.09.2023 – триває Більше 2 років, 6 місяців та 14 днів	2,5 – 2,6 м²	Переповненість, відсутність свіжого повітря, пасивне паління, відсутність або недостатнє природне освітлення, відсутність або обмежений доступ до гарячої води, відсутність або обмежений доступ до душу, відсутність туалетних засобів, відсутність або погана якість постільної білизни, відсутність або недостатня кількість прогулянок на свіжому повітрі	п. 1 ст. 6 Конвенції – надмірна тривалість кримінального провадження – з 15.06.2018 – триває, 2 інстанції (див. рішення у справі «Нечай проти України» (<i>Nechay v. Ukraine</i>), заява № 15360/10, пункти 67 – 79, від 01 липня 2021 року), ст. 13 Конвенції – відсутність у	7 700	-

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ШАЙКІН ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

№	№ заяви Дата подання	П.І.Б. заявника Рік народження	Установа Дата початку та закінчення строку Тривалість	Площа (кв. м.) на кожного ув'язненого	Конкретні скарги	Інші скарги за усталеною практикою	Сума, присуджена кожному заявнику в якості відшкодування матеріальної та моральної шкоди (в євро) ¹	Сума, присуджена у кожній заяві в якості компенсації судових та інших витрат (в євро) ²
						національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з надмірною тривалістю кримінального провадження (див. рішення у справі «Нечай проти України» (<i>Nechay v. Ukraine</i>), заява № 15360/10, пункти 67 – 79, від 01 липня 2021 року)		

¹ Та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявникам.

² Та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявникам.